

Høring: Samtykke til inngåelse av avtale av 2. februar 2024 om endring av vedlegg A i tilleggsavtale mellom Norge og USA om forsvarssamarbeid av 16. april 2021 (inkludering av nye omforente områder) Prop. 73 S(2023-2024)

Komité: Utenriks- og forsvarskomiteen

Sendt inn 17.april 2024

STORTINGET BØR SENDE PROPOSISJONEN TILBAKE

Internasjonal Kvinneliga for fred og frihet – Norge (IKFF) var sterkt imot at Stortinget godkjente den bilaterale avtalen om forsvarssamarbeid med USA (SDCA - Supplementary Defense Cooperation Agreement) i 2022. Vi advarte også kraftig mot utvidelse av antall baser i v rens høringsrunde.

Vi mener at baseavtalen i seg selv svekker både norsk suverenitet og norsk sikkerhet.

Vi finner det urovekkende at regjeringen i Prop.S 73 (2023-2024) bagatelliserer den betydelige myndighetsoverføringen til USA, som er hjemlet i avtalen og i forslaget om å øke antall områder som omfattes av avtalen.

Om norsk suverenitet

Baseavtalen gir USA fri militær tilgang og bruksrett til de såkalte omforente områdene.

Avtalen hjemler et klart forbud for norske myndigheter å kunne kontrollere USAs laster og utstyr uten samtykke fra USA. Ved uenighet mellom norske myndigheter og USA, er det USAs vurderinger som skal gjøres gjeldende.

Avtalen setter et absolutt forbud mot å bringe uenighet inn for nasjonale og internasjonale organer og domstoler - selv ikke NATO er ankeinstans.

Den norske tradisjonelle politikken om at det ikke skal være lagret atomvåpen på norsk jord i fredstid, er også tilsidesatt, dersom USA beslutter at det er «tjenestlig behov» for det.

Grunnlovens paragraf 1 om norsk suverenitet er dermed satt til side, fordi den militærstrategiske myndigheten er overdratt til USA.

IKFF er forferdet over at Regjering og Storting gjennom godkjenningen av avtalen i juni 2022 avsto så mye makt til en annen stat - uten en gang å ha diskutert at det var det som skjedde. Nå skal Stortinget ta stilling til om myndighetsoverdragelsen skal gjelde størstedelen av landet v rt.

USAs stormaktsstrategi sikrer ikke sivilbefolkningenes behov for trygghet

Vi er urolige for at en økning av det amerikanske nærværet i Norge kan øke den militære spenningen i nordområdene og øke faren for at våre områder kan bli bombemål i stormaktskonflikter.

SDCA-avtalen er en bilateral avtale, som USA har bedt Norge om å få. USA har inngått tilsvarende avtaler med vel 80 land for mellom 800 og 1000 områder, inkludert de 47 områdene i de nordiske landene.

For å stå imot trusler fra både Russland og Kina, går USAs strategi ut på å kunne opptre uforutsigbart og fleksibelt. De ønsker raskt og effektivt å kunne ta i bruk baser, som ligger hensiktsmessig til, med ferdiglagrete våpen og det utstyret de trenger. I denne strategien har USA integrert konvensjonelle- og atomvåpen i sine styrker for å øke uforutsigbarheten.

USAs militærstrategi er utvilsomt også en integrert del av stormakten USAs kamp om naturressursene i Arktis.

Sett i lys av at helheten i USAs egne globale stormaktsstrategi verken er analysert i høringsdokumentet eller i stortingsproposisjonen, er regjeringens framstilling mangelfull og tilslørende.

Stortinget ivaretar ikke de reelle behovene for befolkningens sikkerhet på noen måte ved å gi samtykke til å utvide antallet USA-baser i Norge fra 4 til 12.

Om utvidelsen av antall baser

Regjeringen har både i forbindelse med vedtaket om de 4 første områdene i 2022, og nå i forbindelse med de 8 i år, framholdt at avtalen med USA er inngått for å styrke norsk forsvar og samhandlingen med andre allierte.

Alle de 12 områdene ligger på viktige norske militærbaser. Avtalen omhandler ikke hvordan USAs prioriterte stormaktsinteresser - som ikke nødvendigvis samsvarer med norske - skal avklares.

Vi frykter at USA vil kunne fortrenge norsk bruk av våre egne baser,

Det er ikke opplyst hvor mange kvadratkilometer som vil være underlagt USA, men det dreier seg om betydelige arealer med viktig infrastruktur både for det norske sivilsamfunnet og vårt nasjonale forsvar. Avtalen gir også USA tilgang til uhindret bruk av udefinerte områder mellom basene.

Det er ikke utredet hvilken risiko det innebærer at mange av områdene ligger tett innpå sivilsamfunn.

Stortingsproposisjonen inneholder dessuten svært svake analyser av de økte klima- og miljøproblemene som oppstår med 8 nye baser.

Andre betenkeligheter

Å overlate så store områder, særlig i nord, er alt annet enn lavspenningspolitikk overfor Russland. Etter vår oppfatning er det i Norges interesser å føre en balansert lavspenningspolitikk med Russland. Regjeringen har flere ganger hevdet at det er den overhengende trusselen fra Russland som gjør det nødvendig å forlate en slik balanse - og at avskrekking må være vår tids forsvarspolitiske hovedelement.

Regjeringen har ikke en gang drøftet hvordan en reindyrket avskrekingsprofil faktisk kan trigge Russland og legge grunnlaget for en global opprustningsspiral som truer sivilbefolkninger i hele verden - verken på grunn av faren for atomkrig eller på grunn av all den enorme lidelsen og nøden konvensjonelle våpen påfører oss.

Vi advarer mot at for stor tiltro til stormakten USA svekker befolkningens sikkerhet, vårt demokrati og vår selvstendighet. Vi frykter for økt fare for bruk av atomvåpen i eller fra Norge og våre naboland mot Russland. Avtalens mange forsikringer om USAs respekt for norsk atomvåpenpolitikk, er dessverre ikke en sterk nok garanti for at dette ikke kan skje.

Konklusjon

IKFF henstiller på bakgrunn av dette til at Stortinget sender Prop.S 73S tilbake til regjeringen og ber om langt grundigere analyser av konsekvensene av å avgi flere områder av Norge til USA og hvilke implikasjoner SDCA har for norsk suverenitet.